

22. SYV Komvux 001.mp3

[00:00:01] Det här är en podcast från Skolverket.

Sandra Charléz [00:00:15] Hej, välkommen! I den här podden pratar vi om ämnesbetygsreformen Gy25 och hur den kommer eller kan komma att påverka elever och vägledare på Komvux ur ett studie- och yrkesvägledningsperspektiv. Med mig här i studion har jag tre gäster, vägledare Berit Kristiansen och från Skolverket Mikaela Zelmerlööv och Emelie Högberg. Jag heter Sandra Charléz. Varmt välkomna hit alla tre!

Emelie Högberg [00:00:40] Tack så mycket!

Mikaela Zelmerlööv [00:00:41] Tack.

Berit Kristiansen [00:00:41] Tackar.

Sandra Charléz [00:00:41] Berit, jag börjar med dig. Du är ju studie- och yrkesvägledare. Vad har du och dina kollegor pratat om gällande att ämnesbetygsreformen ska införas på Komvux?

Berit Kristiansen [00:00:52] Ja vi har pratat om lite olika saker, men en stor sak är ju att vi som studie- och yrkesvägledare inom Komvux så arbetar man med betyg från olika perioder och olika typer av betyg som vi ska ta hänsyn till. Om vi till exempel tänker på frågor kring vad som kan behövas, vad man behöver komplettera med för att bli behörig till en utbildning, en högre utbildning. Eller till exempel om man ska sätta ihop en fullständig gymnasieutbildning. Och jag tror att vi upplever att redan idag så är det här ett ganska komplext tekniskt hantverk när vi ska sätta ihop en fullständig examen. Och det här med ämnesbetygsreformen, det blir ytterligare någonting som vi behöver förhålla oss till.

Sandra Charléz [00:01:39] Mikaela, du har ju ett övergripande ansvar för studie- och yrkesvägledningsfrågor på Skolverket. När du hör Berit och hon då som är språkrör för kollegorna också, vad tänker du då?

Mikaela Zelmerlööv [00:01:54] Rent övergripande så tänker jag att man förstår verkligen komplexiteten i det du beskriver Berit närmare. Särskilt när man arbetar med vuxna, att det är vuxna människor som ska, som är angelägna om att snabbt få en utbildning avklarad för att komma ut i arbetslivet och nå sin egen försörjning. Det är ett stort ansvar som vi alla har att bidra till att förklara, att klargöra och att underlätta så att det blir så bra som möjligt för den enskilda individen. Och vi kommer ju inte ha svar på alla frågor kopplat till Gy25 men vi kommer att hitta svaren vartefter.

Sandra Charléz [00:02:34] Det är samarbete eller hur tänker du?

Mikaela Zelmerlööv [00:02:37] Ja, alltså dels så behöver vi fånga in frågorna, vilka frågor är det som ni som vägledare verkligen brottas med och kommer att brottas med? De behöver ju vi se till att vi kan hjälpa till med att ge svar och stöd i, på bästa möjliga sätt. Vägledare är ju jätteviktiga i den här reformen för att den ska få det genomslag som den är avsedd att ha. Och, vi kan inte svara på alla frågor men några av dem kan vi i alla fall besvara i den här podden tänker jag.

Sandra Charléz [00:03:09] Härligt! Och Berit det är bara, skicka med allting så att man kan fortsätta jobba med det här som sagt. Innan vi går djupare in på vad det kommer att innebära för vägledare, kan du berätta lite mer fakta. Vad är Gy25?

Mikaela Zelmerlööv [00:03:24] Några saker då då. Det som kommer hända är ju att ämnesbetygen kommer att ersätta de kursbetyg som vi har idag. Och det innebär också att alla ämnesplaner utformas som sammanhållna ämnen med olika nivåer istället för som dagens kurser är utformade. Ett ämne kommer att kunna ha en eller flera olika nivåer. Men det är inte bara det som påverkas utan också ämnen, examensmål, programmål och programstrukturer som kommer att, som uppdateras för att svara mot arbetslivets och studielivets behov.

Sandra Charléz [00:04:07] Väldigt genomgripande.

Mikaela Zelmerlööv [00:04:08] Väldigt genomgripande, kan man väl säga.

Sandra Charléz [00:04:12] Emelie, du jobbar ju med Gy25 år på Skolverket. Varför gör man de här ändringarna?

Emelie Högberg [00:04:18] Ja nämen, syftet med den här reformen är ju att elever ska kunna få en längre sammanhållen undervisning innan det slutgiltiga betyget sätts. Det som också sedan tas med i betygshandlingen. Reformen tar ju till stor del utgångspunkt i gymnasieskolan där man läser program under en längre tid. Inom Komvux är det inte alltid så naturligtvis att man läser flera ämnen eller nivåer, men vi tror ändå att det finns en positiv aspekt i det att man får en bättre progression inom ämnena.

Sandra Charléz [00:04:46] Även på Komvux?

Emelie Högberg [00:04:47] Även på Komvux, precis. Och det här gäller ju då för både anpassade skolformerna och Komvux på gymnasial nivå. Så det är viktigt att man håller ihop systemet här kring den gymnasiala utbildningen.

Sandra Charléz [00:05:01] Berit och jag vi snackade ju lite här innan vi gick in i studion, och jag förstår det som att studievägledare inom Komvux funderar på hur övergången mellan nuvarande system och Gy25 kommer att se ut. Eller hur?

Berit Kristiansen [00:05:14] Ja, det stämmer. Vi som arbetade som studie- och yrkesvägledare när Gy11 och Vux12 infördes. Vi gjorde ju vad vi kunde verkligen för att förbereda oss inför det. Men många av oss studie- yrkesvägledare, vi upplevde att när vi väl gick in i Vux12 så var det många frågor som fortfarande var obesvarade och dessutom så dök det upp en hel del nya frågeställningar som var svåra att förutse, både för oss och för Skolverket, tänker jag. Jag tror att det finns en oro hos varjefall en del av oss, kring att vi ska vara osäkra på hur vi ska vägleda när Gy25 införs.

Sandra Charléz [00:05:55] Det är lite det som Mikaela redan flaggar för att det kommer, allt kommer inte vara klart utan att det är någonting man jobbar ihop tillsammans. Så signalerna från vägledarna är också viktiga.

Mikaela Zelmerlööv [00:06:07] Om jag ska flika in där, så det är ju jätteviktigt att vi på Skolverket lyssnar in de här frågorna så att de formuleras så att vi kan möta det där, så att vi inte, ni inte får samma upplevelse. Både ni som vägledare och eleverna som ni, många av er har erfarenhet från förra reformen.

Sandra Charléz [00:06:26] Emelie vad gäller kring övergångsregler då, för att försöka trygga den här övergången för Berit och kollegor?

Emelie Högberg [00:06:35] Ja, men vi har ju ändå en del av regelverket på plats som kommer att gälla. Vi har skollagen och vi har förordningen om vuxenutbildningen och här reglerar man då en övergångsperiod om fem år och under den femårsperioden så är det tänkt att man fortfarande ska kunna läsa klart påbörjade kurser och yrkespaket så att det inte ska bli ett väldigt stort jack då för elever som är i utbildning under den här perioden. Sen finns det ingen tidsbegränsning för hur länge kursbetyg som redan är lästa och satta då kan ingå i olika betygshandlingar som kommer från Komvux. Så att det kommer vara möjligt att utfärda så kallade blandexamina från Komvux framöver också. Och det är också reglerat att det ska vara möjligt att ta med uppgifter om kurser i bilagor som hör ihop med yrkespaket även framöver. Så det finns vissa tankar om hur man ska försöka mjuka upp den här övergången. Sen så förstår jag verkligen vad du säger, att man jobbar med detaljfrågor när man jobbar som SYV och det är viktigt att vi förstår det och tar hänsyn till det som myndighet också. Så här jobbar vi ju med flera av frågorna nu också, så att vi inte klar med allt arbete. Och det är ju bland annat betygsföreskrifterna, är ju en sån sak som vi sitter och tittar på nu.

Sandra Charléz [00:07:51] Nu är vi inne i 2024. Vi har en liten stund på oss men vad tänker du när du hör vad Emelie säger Berit? Känns det lite tryggare?

Berit Kristiansen [00:08:00] Ja men absolut, det känns tryggt. Vi behöver stödet från Skolverket, vi behöver arbeta tillsammans kring det här.

Sandra Charléz [00:08:08] Emelie, studieplaneringsstöd när kommer det?

Emelie Högberg [00:08:14] Ja, nu planerar vi att gå ut med en remiss under våren här 2024 som handlar just om att fastställa hur kurser och ämnesnivåer är motsvarande till varandra. Och det ser vi som en jätteviktig föreskrift för att man faktiskt kunna utföra det här arbetet med olika typer av betygsdokument men även prövning. Sen tänker vi att tillsammans med den här föreskriften så behövs det också ett bredare planeringsstöd och det är då planering inför studier som det ska användas i. Så när man tar emot en elev som har olika utbildningsmål och funderar på hur det kan läggas ihop när man både har kurser och ämnesbetyg med sina.

Sandra Charléz [00:08:56] Yrkespaket, blir det någon förändring av dem utifrån Gy25?

Emelie Högberg [00:09:00] Ja, de kommer att behöva ändras och det handlar ju om att vi gör om ämnesplanerna här. Så att det är ju nya ämnesplaner som gäller och till viss del också nya programstrukturer i anpassade gymnasieskolan och gymnasieskolan. Och det påverkar också yrkespaketet. Det är ju även så att yrkespaketet ska ju leda till anställning och ska ju motsvara det, de behov som arbetsmarknaden har. Och då tar vi ju fram de här yrkespaketet i samråd med branschrepresentanter så att vi får deras input på vad som är relevant. Men vi ser redan nu skillnad i hur mycket, i olika paket kommer att ändras. Undersköterska som är ett stort paket som många läser ändrades ganska nyligen och därför blir det relativt oförändrat nu. När det gäller ämnen och yrkesområden som är, där det är mycket tekniska utveckling till exempel, det är ju sådana som ofta behöver ändras. Så där ser vi lite större förändringar.

Sandra Charléz [00:09:52] Men där kanske man är van vid att det kontinuerligt hela tiden förändras.

Emelie Högberg [00:09:55] Ja, ja.

Sandra Charléz [00:09:56] Blir det någon skillnad i behörighetsreglerna eller antagningen till gymnasiala studier på Komvux i och med Gy25?

Emelie Högberg [00:10:05] Nej, det här är väl en av de områdena som inte ändras egentligen, utan det är i stort oförändrat. Den enda ändringen är ju att man då antar till ämnesnivåer i stället för kurser som det är i dag. Men i övrigt så är behörighetsreglerna och vilka som har rätt till utbildning precis de samma.

Sandra Charléz [00:10:23] Det är ändå skönt att det vissa saker som är kvar. Eller hur vad säger du Berit?

Berit Kristiansen [00:10:27] Håller med.

Sandra Charléz [00:10:29] Vad blir den största effekten av det här för eleverna tror du Berit?

Berit Kristiansen [00:10:34] Jag tror att den största effekten blir att det kan bli svårare för eleverna att själva söka till Komvux och planera sina studier enkelt. Och det här i sin tur kommer leda till ett ökat behov av studie- och yrkesvägledning för de här eleverna. Och kanske framför allt att det här gäller elever som har med sig kurser, alltså äldre kurser och att då veta vilken nivå i ämnena man ska gå in på. Så mer stöd och hjälp från vägledare och vägledare som kan och är insatta i det här.

Sandra Charléz [00:11:08] Ja, det låter verkligen som att din yrkeskategori kommer bli oerhört viktig i det här. Vad kan vägledare inom Komvux förvänta sig för stöd ifrån er på Skolverket Mikaela?

Mikaela Zelmerlööv [00:11:20] Jag tänker att, jag förstår verkligen det du beskriver Berit och det ställer verkligen stora krav på vägledarna. Det behöver vi alla förstå, men också huvudmännen och rektorerna som är de som organiserar, dimensionerar och planerar studie- och

yrkesvägledningsverksamheten. De behöver också ha en god kännedom om den här reformen och om vilka, och därmed vilka krav och vilka förväntningar de kan ställa på den studie- och yrkesvägledande verksamheten och på studie- och yrkesvägledningen. Det tycker jag är jätteviktigt.

Sandra Charléz [00:11:51] Men också dimensionera för den då, som du var inne på.

Mikaela Zelmerlöow [00:11:54] Både dimensionera och organisera. Alltså helt enkelt skapa förutsättningar för en bra vägledning, det är centralt. Men från Skolverkets horisont då så, så är det viktigt att vi uppdaterar webbinformationen löpande, att vi är lyhörda och att vi ser att både studie- och yrkesvägledare och administratörer har en väldigt viktig roll i den här reformen. Eftersom mycket kommer ju att handla om just studieplanering i olika övergångar. Vi kommer att ta fram planeringsstöd och anvisningar löpande och vi tittar också på, som Emelie var inne lite på, vi tittar på hur våra verktyg examensplanerar och kartläggning för yrkespaketet kan anpassas och uppdateras så att de också fungerar efter 1 juli 2025.

Sandra Charléz [00:12:43] Och det har vi inte sagt, men det är 1 juli 2025 som Gy25 ska införas.

Mikaela Zelmerlöow [00:12:47] Precis. Och sen tänker jag också att det är viktigt att som vägledare hålla sig uppdaterad på våran webb och då är det viktigt att vi utformar informationen så att den verkligen svarar mot de frågor som vägledarna ställer. Och att vi, att man prenumererar på nyhetsbrev. Vi har ett riktat nyhetsbrev till studie- och yrkesvägledare där vi verkligen försöker fånga och besvara de frågor som ni som vägledare står och går i, i vardagen.

Sandra Charléz [00:13:16] Så in på Skolverket.se och signa upp för nyhetsbrevet där. Vi ska avrunda här alldeles strax men jag tänkte bara gå en snabb runda och kolla om det är någonting som ni, tankar som har väckts under samtalet här och om det är något sista medskick. Vad ser du Berit, vad tänker du när du har lyssnat på det här idag?

Berit Kristiansen [00:13:38] Det sista som Mikaela sa, att vi studie- och yrkesvägledare har ju ett stort ansvar i att använda den information som Skolverket erbjuder oss.

Sandra Charléz [00:13:47] Fortsätta vara nyfiken på yrket, ja kul. Emelie?

Emelie Högberg [00:13:52] Ja, nämen jag tänker att man kanske kan förtydliga också kring just examensplaneraren att där ser vi just att det är ett verktyg som då behöver hantera blandamina också. Så det kan ju vara flera olika kombinationer och det är ju någonting vi jobbar på aktivt nu att det ska kunna göra då.

Sandra Charléz [00:14:09] Mikaela, sista orden.

Mikaela Zelmerlöow [00:14:10] Jag tänker att våran uppgift också är att verkligen formulera det här för huvudmännen så att huvudmän och rektorer organiserar verksamheten eller skapar förutsättningar för en riktigt god studie- och yrkesvägledning.

Sandra Charléz [00:14:23] Stort tack! Stort tack Berit Kristensen, Mikaela Zelmerlöow och Emelie Högberg. Tack för att ni kom hit i dag.

Emelie Högberg [00:14:31] Tack så mycket!

Sandra Charléz [00:14:32] Vill du veta mer så finns då mycket av informationen på Skolverket.se som vi har sagt här. Tack för att du lyssnat.